

PAVLA MELKOVÁ: REDEFINICE A NAPLŇOVÁNÍ POJMU KVALITA VEŘEJNÉHO PROSTORU

TOWARDS A REDEFINITION AND FULFILMENT
OF THE IDEA OF QUALITY OF PUBLIC SPACE

REVIZE OBSAHU POJMU KVALITA VEŘEJNÉHO PROSTORU

Skutečnost, že kvalita veřejného prostoru je jedním ze základních předpokladů kvality života současného člověka, již dnes není v architektonické teorii ani ve smýšlení velké části obyvatel měst žádným objevem. Množství i kvalita veřejných prostranství se v posledních desetiletích v řadě měst vyspělých zemí významně zvýšily. V nedávné době, byť se zpožděním vůči většině Evropy, se začala kvalitě veřejného prostoru věnovat pozornost dokonce i v České republice. A i když se tak z velké části děje zatím pouze v úrovni strategické a plánovací, i to lze považovat za úspěch. Úspěchem je i sama skutečnost, že se o problému, který je úzce propojený s celkovou obytnou kvalitou architektury a prostředí měst, začalo široce mluvit. Zásadním posunem je především změna přemýšlení, která je na jedné straně důsledkem změn v hodnotovém systému části společnosti, na straně druhé odrazem práce odborníků: architektů, urbanistů a dalších souvisejících profesí, kteří v posledních letech vykonali velké množství práce – jak v iniciační, teoretické a osvětové, tak v praktické realizační rovině – pro zviditelnění a posílení vědomí o významu kvality veřejného prostoru. Změnám pomohly a pomáhají i přístupy těch soukromých investorů, kteří nejen chápou důležitost této kvality jako takové, ale i win-win situaci své participace na ní, kdy kvalitní veřejný prostor přináší užitek všem zúčastněným. Nemluvě o důležitosti přístupu politiků, kteří by jako správci veřejného zájmu měli existenci a kvalitu veřejného prostoru zastřešovat.

Vedle pozitivního rozměru posledního vývoje je ale zároveň nutné přiznat, že intenzita a způsob používání pojmu „kvalita veřejného prostoru“, zejména v proklamaci a teoretické rovině, zdaleka neodpovídá skutečnému zájmu o její dosažení v realitě – plánování, projektování, rozhodování, realizování.

Pojem jako by se tak do jisté míry vyprázdnil, což patrně souvisí jak s jeho nadužíváním, tak s jeho ne-vážným používáním či zneužíváním jako klišé bez konkrétní představy o obsahu, anebo zodpovědnosti za něj. A zároveň tam, kde se nad jeho obsahem zamýšlíme, vyvstává otázka, co opravdu dnes rozumíme „kvalitou“ veřejného prostoru, a zda v tomto ohledu existuje všeobecná shoda.

Problematizace a redefinice pojmu kvalita veřejného prostoru

Možná bychom mohli, resp. měli – a to i během souběžného vyvíjení praktických nástrojů realizace – revidovat a eventuálně redefinovat a znovu naplňovat obsah pojmu „kvalita veřejného prostoru“, stejně jako jeho role ve městě, které jsou zároveň cíli jeho rozvoje. Problematizovat a re-problematizovat jeho smysl tak, jak tento pojem chápe například Michel Foucault: „Myšlení není něco, co sídlí v jistém způsobu chování a dává mu smysl; je to spíše něco, co dovoluje člověku ustoupit od tohoto způsobu jednání nebo reagování, zpřítomnit si ho jako objekt zkoumání a ptát se na jeho smysl, jeho podmínky a jeho cíle. Myšlení je svobodou vzhledem k tomu, co děláme, je to pohyb, pomocí něhož sami od svého jednání odstupujeme, umísťujeme jej do pozice objektu a reflektujeme jej jako problém.“

Souběžné revidování pojmu a hledání nástrojů k jeho naplnění v realitě města může působit jako protismysl. Je to ale naopak. Konkrétní prostředky realizování jsou pouze nástroji, použitelnými v podstatě univerzálně pro měnící se obsah.

REVISING THE CONCEPT OF QUALITY OF PUBLIC SPACE

The fact that the quality of public space is one of the basic requirements for the quality of life of modern humanity is hardly a new discovery in architectural theory or even the minds of most urban dwellers. In quantity as well as quality, public spaces have greatly improved in many cities in the richer world over the past decades. Recently, even if at something of a delay with respect to the rest of Europe, many Czech towns and cities have started to pay attention to the quality of their own public spaces. And, even though to a large extent this activity remains at the level of strategies and planning, even this result can be regarded as a success. No less of a success, in turn, is that this problem, one closely linked to the overall inhabitable quality of architecture and urban spaces, has become the subject of wide-ranging public discussion. One significant shift forwards is, above all, a change in mentality that on one side reflects a change in the value system of part of society, yet on the other the work of expert professionals: architects, planners, and representatives of other disciplines who in recent years have performed a great quantity of work – whether as initiators, theorists and educators, or as practical realisers – for drawing attention to, and strengthening awareness of, the importance of the quality of public space. Aiding in these changes have been the approaches of those enlightened private investors who not only understand the importance of quality as such, but also the ‘win-win situation’ of their role in ensuring that good public spaces bring pleasure to all involved. Nor, of course, should we forget of the importance of politicians, who as the administrators of the public interest have a vital role in ensuring the existence and quality of physical public space.

Alongside the positive dimension of recent development, though, it must be said that the intensity and method of using the phrase ‘quality of public space’, particularly on the declarative and theoretical level, is hardly matched by an actual interest in achieving this end in reality – planning, designing, deciding, realising.

Indeed, it might seem that the phrase has become emptied of meaning, in part through over-use and in part for its application as a cliché without any concrete sense of its content or responsibility for it.

And, likewise, even when those in the expert community start to think about what these words might mean, the question then opens as to how we truly understand ‘quality’ of public space today, and whether there is any general agreement on this understanding.

Problematizing and Redefining the Quality of Public Space

Perhaps we could, or better yet should – even during our parallel development of practical implements for realisation – revise and eventually redefine what we mean by the ‘quality of public space’, as well as its role in the urban setting that is the goal of its development. To problematise and re-problematise its meaning, as this idea was expressed by Michel Foucault: ‘Thought is not what inhabits a certain conduct and gives it its meaning; rather, it is what allows one to step back from this way of acting or reacting, to present it to oneself as an object of thought and to question it as to its meaning, its conditions, and its goals. Thought is freedom in relation to what one does, the motion by which one detaches from it, establishes it as an object, and reflects on it as a problem.’

A parallel revising of concepts alongside the search for the tools to achieve them

Nastavení struktury a mechanismů těchto nástrojů je navíc zdoluhavou procesní záležitostí a je nutné, aby je město mělo připravené dlouhodobě a stabilně – nelze nejprve čekat na uzavřené výsledky teoretické roviny, které navíc z podstaty proměnlivé povahy tématu nikdy uzavřené nebudou.

NAPLŇOVÁNÍ POJMU KVALITA VEŘEJNÉHO PROSTORU

Význam koncepčního přístupu v plánování rozvoje veřejného prostoru
Následující text zdůrazňuje důležitost koncepčního přístupu, jako jednoho ze základních předpokladů kvalitního rozvoje veřejného prostoru, a ukazuje jeho základní nástroje v procesu plánování a realizování z pozice správy města. Zároveň se soustřeďuje na podkategorii veřejného prostoru města, kterou jsou veřejná prostranství.

Koncepční přístup je klíčem celostní kvality – jednotlivých míst i města jako celku. Bez koncepčního přístupu budto nevznikne kvalita žádná, anebo pouze dílčí.

Chvála přemýšlení
Tvorbě předchází přemýšlení. A čím je předmět vytváření trvalejšího charakteru, širšího rozměru, s dopadem na více lidí, tím větší je zodpovědnost tvůrce za kvalitu výsledku. A tomu by měla odpovídat míra přemýšlení – rozmyšlení.

Fáze koncepční přípravy v tvorbě veřejného prostoru přináší do procesu čas a prostor nejen pro přemýšlení, ale také pro kritickou debatu. Čas pro analýzu výchozího stavu a pro formulování smyslu a cíle.

Ne-koncepce
Podíváme-li se na současný stav našich měst, na výsledky jejich rozvoje z poslední doby a zrekapitulujeme-li proces, který k nim vedl, dojdeme pravděpodobně k závěru, že za velkou částí neuspokojivých příkladů stojí jako důvod – dílčí anebo i hlavní – neexistence koncepční přípravy.

Důvody mohou být nevědomé i vědomé, a dokonce i záměrně chtěné. Nejčastějším důvodem, proč není vyžadována (nebo je dokonce odmítána) koncepční příprava, je to, že není doceněn/že nedoceňujeme její význam a neznáme její obsah a průběh.

Častý protiargument je také rychlost. Důvody navíc většinou nesouvisejí s cílem přímo – je jimi například předvolební kampaň, rychlost zhodnocení investice, anebo grantové a dotační lhůty. Rychlost ale není totéž co efektivita. A efektivita sama o sobě není kvalita. Zároveň pomalost není vždy neefektivní – řízená pomalost vytváří prostor pro budoucí kvalitu.

V posledních letech ekonomického boomu před rokem 2009 byl obrovský tlak na rychlost a objem investic a s tím souvisejících architektonických projektů a realizací, jenž přestával umožňovat věnovat čas a prostor přemýšlení, které teprve dělá kvalitní architekturu kvalitní architekturou. Když pak v ekonomické krizi řádově ubylo architektonických zakázek, uvědomili jsme si jako architekti hodnotu zpomalení, jež otevřelo prostor pro rozmyšlení, širší kontexty, varianty řešení a odstup od nich. Neboť tyto fáze procesu tvorby, alespoň v základním rozsahu, nelze

in the reality of urban environments might seem contradictory. Yet the reality is the reverse. The concrete means towards realisation are simply ‘technologies’ to be used essentially universally, on a content that undergoes change. Moreover, the setting of the structures and mechanisms of these implements is a drawn-out, procedural matter, and it is necessary for any city to have them prepared for the long term and for stability: we cannot wait for the concluded results of the theoretical level which, in fact, cannot ever truly be concluded based on the essentially fluid nature of the theme.

FULFILLING THE CONCEPT OF QUALITY OF THE URBAN SPACE

The Significance of the Conceptual Approach in Planning the Development of Public Space

The following text aims to stress the importance of a conceptual approach as one of the basic conditions for the sought-after development of public space, and reveals its basic implements in the process of planning and realising from the standpoint of municipal administration. At the same time, it focuses on the sub-category of the urban public space formed by the open area.

The conceptual approach is the key to the quality of the whole: for individual locations and urban settlements in total. Without the conceptual approach, the result will be utterly devoid of quality, or at most have the desired result achieved only partially.

In Praise of Thought
Creation is preceded by thought. And the more that the creative subject is of a permanent character or broader physical dimension, with an impact on greater numbers of people, then understandably there is greater responsibility facing the creator for the quality of the result. And corresponding to this is the requirement of thought – of reflection.

The conceptual-preparation phase for creating public space brings into the process a measure of time and space not only for thinking, but also for critical debate. Time for analysis of the initial state, and for formulation of the purpose and the goal.

Non-Conception
If we look at the current state of our cities, at the results of their development from recent times and recapitulate the process that led to them, we will most likely arrive at the conclusion that behind most of the unsatisfactory examples there stands as the reason (in whole or part) of a lack of conceptual preparation. For this, the reasons could be conscious or unconscious, or perhaps even intentional.

However, the most frequent reason for the lack or refusal of conceptual preparation is an unawareness of its importance, and an ignorance of its content and course.

In addition, a counterargument could be rapidity. And these reasons usually have nothing to do with the goal itself – which could be, e.g. an electoral campaign, quick return on money, or deadlines for grants and subsidies. Speed, though, is not to be equated with effectiveness. And even effectiveness by itself is not about quality – nor is slowness always a lack of effectiveness. Directed slowness, though, can create the space for future quality.

urychlit – a to ani zvýšením objemu lidí pracujících na zakázce ani větší efektivitou projekčních nástrojů. Protože se jedná o kvality, které jsou výsledkem růstu, nikoliv skoku, a pro něj potřebují čas a prostor.

Dalším z mnoha důvodů podceňování koncepční přípravy je také všeobecné nadřazování instrumentálních, formálních a technokratických hodnot nad obsahem a smyslem věcí. Protože tyto oblasti fungují převážně v mechanickém, automatickém a nikoliv v kreativním módu, nevyžadují tedy prostor pro tvůrčí přemýšlení.

Zjednodušeně řečeno koncepční přemýšlení a prostor a čas na koncepční přípravu jsou často mylně považovány za komplikaci, množení problémů, zdržování.

Existují samozřejmě také vedlejší a skryté příčiny odmítání koncepční fáze, které jsou nicméně většinou zástupně argumentovány rovněž důvody uvedenými výše. Děje se tak tam, kde součástí cíle jsou jakékoliv postranní zájmy, a kde je z toho důvodu snaha omezit transparentnost přípravy záměru, tedy i prostor pro rozmyšlení a debatu o něm. Takovým zájmům napomáhá spíše co nejrychlejší realizace, která je nevratná, a případná kritika ex post už stav hotového většinou nezmění.

Koncepce je smysluplná jen tehdy, míří-li ke zrealizování.
Pokud existují situace, kdy koncepční přístup škodí sám sobě v argumentaci vlastní důležitosti, děje se tak tehdy, když jeho autoři zapomenu, že koncepce je pouhý nástroj cíle a dosažení cíle znamená zrealizování koncepce. Koncepční příprava se nesmí stát samoučelnou teorií. Je smysluplná jedině tehdy, pokud je od začátku až do konce je prováděna s vědomím, že směřuje k cíli, kterým je zrealizovaný výsledek.

Koncepce tedy není jen teorie formulující ideální cílový stav, ale měla by vždy obsahovat nástroje k jeho realizování, jakýsi – byť v její fázi předběžný – akční plán, definující nástroje, termíny a především aktéry, kteří mají jednotlivé kroky za úkol.

NÁSTROJE ZALOŽENÍ A ROZVÍJENÍ KONCEPČNÍHO PŘÍSTUPU K ROZVOJI VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ

Koncepční přístup k rozvoji veřejných prostranství z pozice správy města se může odehrávat zejména ve třech hlavních úrovních. V rovině politiky města, jejíž součástí je zejména formulace vize a strategie, v rovině institucionální, tj. zajištění expertního zázemí pro vytváření koncepce veřejných prostranství, a poté především v samotné odborné rovině tvorby koncepce.

Nástroje koncepčního přístupu k rozvoji veřejných prostranství města v rovině odborného plánování lze sledovat ve dvou základních oblastech. V první úrovni jsou to nástroje, které jsou přímou součástí tvorby koncepce rozvoje veřejných prostranství města a vznikly jako její součást. V druhé úrovni se jedná o široké spektrum nástrojů rozvoje města, do nichž jsou koncepce rozvoje a principy kvality veřejných prostranství různými způsoby implantovány a jejichž prostřednictvím jsou naplňovány.

In the last years of the economic boom, up until 2009, there was enormous pressure for rapidity and volume of investments, and thus on the architectural projects and realisations, which ceased to be allotted time and space for the reflection essential to good architecture. Then, once the number of commissions fell off in the downturn, all of us involved with architecture became aware of the value of slowness, opening up a space for reflection, for including broader contexts, for proposing variations on a design and finding detachment from them. For after all, these phases of creation, at least on the basic level, cannot be forced – even with more people working on a commission or with more effective design tools. It is essentially about quality, the outcome of growth not of fits and starts, and as such needs its time, its space.

Another of the many reasons for under-valuing conceptual preparation is the general privileging of instrumental, formal and technocratic values above the content and meaning of the thing itself. Since these areas function primarily in a mechanical, automatic and non-creative mode, they do not require any space for creative reflection.

Put simply, conceptual reflection, and the space and time for conceptual preparation, are often erroneously regarded as complications, augmentations of problems, delays.

Of course, there are also various supplementary or hidden reasons for the rejection of the conceptual phase, if nonetheless usually represented in argumentation by the same reasons just now discussed. Such can be the case when the goals involve any sort of outside interests, and where for this reason efforts are made to hamper the transparency of preparation, i.e. including as well the space for reflection and debate. Such interests are usually best served by the most rapid realisation, which cannot be reversed and thus any ex post critique would have little effect on the extant condition.

226/227

Conception Is Worthwhile Only When It Leads to Realisation.
If there are in fact situations where a conceptual approach does damage itself in argumentation through its own significance, they arise when the authors forget that conceptions are merely a means towards an end, and that reaching the end means realisation of the conception. Conceptual preparation should never remain a self-enclosed theory. It assumes its worth only when it is performed, from the start to the end, with the awareness that it is moving towards a goal, this being the realised outcome.

Conception, in short, is not only the theory formulating the ideal end state, but it should also contain within it the tools for its realisation, a kind of – if only preliminary – action plan, defining ools, times, and above all actors with their tasks at individual steps.

IMPLEMENTS FOR GROUNDING AND DEVELOPING THE CONCEPTUAL APPROACH TO THE DEVELOPMENT OF PUBLIC AREAS

From the position of a municipal administrator, the conceptual approach to the development of public areas can play itself out on three main levels. One is that of municipal policy, which by nature would have to include the formulation of visions and strategies, another on the institutional level, i.e. provision of a basis of expertise for creating the conceptions, and then most crucially on the actual professional level of the creative process.

On the level of professional planning, the tools of the conceptual approach to the development of public areas in a city can be followed in two basic areas. On one level

Nástroje, které jsou primárně součástí koncepce rozvoje veřejných prostranství

Institucionální zázemí:

Prvním realizačním stupněm koncepčního přístupu města k rozvoji veřejných prostranství je vytvoření základních organizačních nástrojů z pozice správy města. Nezbytným a zastřešujícím subjektem je pracoviště, jež se koncentruje na problematiku veřejných prostranství. Toto pracoviště by mělo v rámci možnosti být schopné pokrýt spektrum činností od odborných, vědeckých až po praktické – projekční a do jisté míry i organizační. Většina evropských měst, která se vyznačují vysokou kvalitou veřejných prostranství a především života ve městě, takovými subjekty disponují, jejich charakter se však různí. Někdy se jedná o přímou součást magistrátu, jindy o veřejnou odbornou organizaci financovanou městem anebo o kanceláře privátní, městem najímané. Charakter a složení takového subjektu se pak pochopitelně liší i podle velikosti a tedy potřeb daného města.

Příkladem může být Kancelář veřejného prostoru, která byla v roce 2013 založena jako součást Institutu plánování a rozvoje hlavního města Prahy. Jejím cílem je především postupně vytvářet strategii a celkovou koncepci rozvoje veřejných prostranství, která je prvním a nezbytným předpokladem jejich kvality, obhajovat hodnotu této kvality a její význam v rozhodovacích procesech města, definovat konkrétní cíle jejího dosahování a hledat nástroje k jejich realizaci, a v rámci možnosti tyto cíle pomáhat naplňovat, respektive vytvářet předpoklady pro jejich naplnění v rozsahu činností a pravomocí jí příslušejících, tedy v rovině strategické a plánovací.

Následující příklady nejsou vyčerpávajícím výčtem, ale přibližují dokumenty a činnosti, které mohou tvořit základní strukturu koncepčního přístupu k veřejným prostranstvím. Jedná se o zobecněné metody, založené na praktických zkušenostech z práce Kanceláře veřejného prostoru IPR v Praze.

Vize, strategie a politika:

Jedním z úvodních kroků nastavení koncepčního přístupu je definovat vize a z ní vycházející strategie. Obě by se mělo odehrávat v úzké spolupráci s odborníky, tedy urbanisty, architektky, sociology, ekonomy a dalšími profesemi s problematikou souvisejícími a zároveň nedílné s uživateli veřejných prostranství, tedy obyvateli města.

Vize rozvoje veřejného prostoru je deklaračním materiálem města, určujícím základní směr přístupu k rozvoji veřejného prostoru a veřejných prostranství.

Strategie rozvoje veřejného prostoru a veřejných prostranství je dokument určující cíle, nástroje, podmínky a časové horizonty jejich dosažení.

Celková koncepce rozvoje veřejných prostranství:

Celková koncepce rozvoje veřejných prostranství je nejen soubor dokumentů, ale také všech činností směřujících k naplňování vize a strategie kvalitního rozvoje veřejných prostranství města v rovině plánování.

Zastřešujícím dokumentem může být koncepce rozvoje veřejných prostranství celku města, či dílčí komplementární koncepce rozvoje jednotlivých veřejných pro-

there are the tools that form a direct part of the creation of the conception for public-space development and emerge as part of it. On the second, we find a broad spectrum of developmental tools, in which the conception of the development and quality-principles of public spaces are in various ways implanted, and through which they are fulfilled.

Instruments that are primarily part of the conception of developing public space

Institutional Backing:

The first realisation level in the conceptual approach to developing public space is the creation of the basic organising instruments from the position of municipal administration. The necessary and supporting subject is the working department which concentrates on the questions facing public spaces. This working department should, within the framework of possibilities, be capable of covering the broad spectrum of activities from the professional through the scientific up to the practical – in designing as well as organising. The majority of European cities known for the high quality of their public areas and above all of urban life in general, can rely on such legal entities, though their actual character may differ notably. In some instances, they are immediate parts of the municipal government, while in others they are non-profit professional organisations financed by the city, or even private studios hired by the cities directly. In turn, the character and composition of such organisations will differ greatly according to the size, and hence the needs, of a given city.

One example could be the Office of Public Space (Kancelář veřejného prostoru), created in 2013 as part of the Institute of Planning and Development of the City of Prague. Its goal is, notably, the gradual formulation of a strategy and overall conception for the development of public areas, his being the first and essential condition for their quality, and then defending the value of this quality and its significance in the city’s decision-making processes, defining the concrete targets of its achievement, and seeking the implements for realising these goals: whenever possible, it should help to meet the goals, or at least to create the conditions for their meeting within the extent of the activities and authorisations it has, i.e. on the strategic and planning levels.

Though hardly an exhaustive listing, the following examples reveal the documents and activities that could form the basic structure of a conceptual approach to public spaces. These are essentially generalised methods based on practical experience from the Office of Public Space in Prague.

Visions, Strategies, Policies:

One of the introductory steps toward setting in place the conceptual approach is the definition of the vision and the strategies that arise from it. Both of these should take place in close cooperation with trained experts, i.e. urban planners, architects, sociologists, economists and other professions connected to the question, as well as no less vitally with the users of the public spaces, i.e. the city’s residents.

The vision of the development of public space is a declarative statement of the city, projecting the basic trajectory of the approach to the development of public spaces and public areas. The strategy for development of public spaces and public areas is a document specifying the aims, tools, conditions and the time-frames for reaching them.

stranství, pokrývající v součtu či překryvu postupně celek města. Z povahy věci se nejedná o celek uzavřený v čase a v rozsahu, ale o kontinuální a otevřený proces, který na jedné straně definuje pevné principy a cíle, na druhé straně průběžně reaguje na proměnlivé potřeby města a jeho obyvatel.

Celková koncepce rozvoje veřejných prostranství může zahrnovat například tyto oblasti dokumentů a činností: koncepce rozvoje veřejných prostranství, metodiky, generely veřejných prostranství, koordinace s dokumenty rozvoje města, organizace architektonických soutěží, osvětová činnost, institucionální činnosti.

Následující výčet obsahuje obecné principy: východisek, cílů a nástrojů jednotlivých činností a dokumentů. Tyto dokumenty a činnosti nejsou vyčerpávajícím soupisem celého systému, ale zahrnují jeho základní stavební kameny.

A Koncepce rozvoje veřejných prostranství celku města

Vytvoření koncepce rozvoje veřejných prostranství celku města vyžaduje odpovídající čas v řádu let a provázání se souvisejícími dokončenými, ale i vytvářenými a připravovanými plánovacími dokumenty.

Tam, kde je potřeba souběžně s dlouhodobějším plánováním reagovat na aktuální požadavky připravovaných či běžících konkrétních investičních akcí, které byly zahájeny bez koncepční rozvahy, a snažit se je, byť i jen částečně, ovlivnit ve směru celostní obytné kvality jednotlivých míst, může být účelné vydat se cestou částečně odzdola, tj. vytvářením souboru jednotlivých dílčích koncepcí a dalších nástrojů, které postupně konstruují základní strukturu koncepce celku. Tyto dílčí koncepce jsou pak zároveň pilotními projekty, jež mohou v budoucnu být základem vytvoření shrnující a zastřešující koncepce veřejných prostranství celku města, pro niž v současnosti neexistují téměř žádná jednotná metodická vodítka, natož ověření těchto vodítek praxí. Současně jako vedlejší efekt postupně generují jiným způsobem nenahraditelné zkušenosti, které je možné zobecnit, vřadit do systému a vytvořit z nich základ obecných metodik.

Koncepce rozvoje veřejných prostranství celku města se zabývá veřejnými prostranstvími zejména vzhledem k jejich roli v celku města. Jejím úkolem je primárně plánování rozvoje veřejných prostranství z hlediska jejich urbanistického a architektonického charakteru a funkcí či dějů, pro které vytvářejí rámeček, v kontextu ostatních příbuzných disciplín. Součástí této koncepční práce je však zároveň také vyhodnocování souvisejících rovin, které mají vliv na kvalitu veřejných prostranství, jako je realizace, správa, údržba a užívání či nezbytná související kritéria ekonomická nebo legislativní. Z hlediska metody zahrnuje zejména teoretickou bázi, analýzu, strategickou, taktickou, metodickou, koncepční a prováděcí rovinu.

Významnou součástí koncepce rozvoje veřejných prostranství celku města by měla být mapa celoměstsky významných veřejných prostranství a od ní se odvíjející strategie investičních priorit města.

B Koncepční studie

Koncepční studie slouží převážně jako podklad pro další stupně projektových dokumentací, dále mohou být dílčím východiskem pro rozhodování v rámci investičních záměrů města či dalších rozvojových aktivit, včetně záměrů soukromých

The Overall Conception of the Development of Public Areas:

The overall conception of the development of public areas is not only the expected portfolio of documentation, but should include all activities leading towards the fulfilment of the vision and strategies of the quality development of a city’s public areas on the level of planning.

Here, the overarching document could be the conception for a broader idea of development of public areas, or even partial complementary conceptions for development of individual areas that in summary or in physical area manage in total to cover the whole of a city. From the nature of the matter, it cannot be a unit enclosed in time and physical dimensions, but a continual and open process, on one side defined by firm principles and goals, yet on the other regularly updated to match the changing needs of the city and its residents.

The overall conception of the development of public areas could include, for instance, the following areas of documentation and activities: conceptions of public-land development, methodological guidelines, general concepts for public areas, coordination with city development documents, organisation of architectural competitions, public education, research, institutional activities.

Such a summary should contain a number of general principles: the starting points, goals, and tools for individual activities and documents. Of course, these documents and activities are hardly an exhaustive list of the entire system, but only provide its essential ‘building blocks’.

A *Conception of Development of Public Areas for the City as a Whole*

Creating the conception of development of public areas for any city as a whole requires a corresponding time-frame of several years, and should be accompanied with the completed (as well as the ongoing and in-preparation) associated planning documents.

Wherever it is necessary to react, in parallel to longer-term planning, to current requirements of prepared or ongoing concrete investment activities that began without any conceptual reflection, and to try (if only partially) to influence them in the direction of the holistic residential quality of individual localities, it could be useful to approach the question ‘from below’: i.e., creating a series of individual partial conceptions and other tools that would piecemeal construct the basic structure for the conception of the whole. In turn, these partial conceptions form pilot projects that in the future could be the basis for creating a broader and more encompassing conception for all of a city’s public spaces, for which there currently exists no unified methodical guide, let alone a verification of such a guide in practice. Simultaneously, as a side effect these partial plans generate, in another way, irreplaceable experience that can then be generalised, included into a broader system and made to form the basis of common methods.

Conceptions of the development of public areas for the city as a whole address these public lands with a regard to their role in the city as an organic unit. Predominantly, their task is the planning of the development of these areas of land in terms of their urban and architectonic character, and the functions or the events for which they create a framework in the context of the other related fields of expertise. However, included in this conceptual work should also be the evaluation of the associated levels that have

228/229

subjektů. Jednotlivé typy koncepčních studií by kromě systémového vyplňování chybějících rovin v územně plánovacím procesu měly také pružně reagovat na aktuální potřeby města.

Formát koncepční studie není součástí povinné dokumentace dle stavebního zákona a nemá legislativní závaznost. Je primárně pouze doporučujícím podkladem, jeho různou mírou závaznosti ovšem může stanovit například rada města formou schváleného usnesení, zavazujícího různé subjekty, které čerpají investice z veřejného rozpočtu. Může být také transformována do zapsané územní studie a stát se tak odpovídajícím způsobem závaznou.

Důležitými rovinami v metodice koncepčních studií jsou: prioritizace výběru území k řešení, ukotvení studie v systému plánovacích dokumentací a v politice rozvoje na úrovni správy města (investiční politika, organizace atd.), metodika vypracování studie, systém zobrazovacích metod odpovídajících charakteru cílové informace.

Základní typy koncepčních studií jsou: koncepční studie větších celků, koncepční studie tematických celků, koncepční studie jednotlivých veřejných prostranství, koncepční zadání projektů.

Koncepční studie větších celků:

Koncepční studie větších celků má místopisný charakter a řeší veřejná prostranství uceleného rozsáhlejšího území města na základě jednotného urbanistického charakteru. Úkolem je definování cílů rozvoje zejména s ohledem na potřeby širšího území jako celku a role dílčích území a objektů v tomto celku.

Úkolem studie je formulovat cíle rozvoje zejména v rovině způsobu užívání místa a základní prostorové principy. Předmětem není design jednotlivých míst a objektů. Zobrazovací metoda musí odpovídat tomuto úkolu a obsahuje především mapová schémata a textově formulovaná východiska a cíle.

Koncepční studie větších tematických celků:

Koncepční studie větších tematických celků nemá místopisný charakter a řeší veřejná prostranství na základě tematického vymezení. Stejně jako u koncepčních studií větších celků je úkolem zaměřit se na potřeby širšího celku a role dílčích témat a objektů v tomto celku, a rovněž pracovat metodou formulování cíle rozvoje zejména v rovině způsobu užívání místa a základních prostorových principů, nikoliv designem.

Ideální součástí tohoto typu studie je pilotní projekt konkrétního místopisného území, který ověřuje a demonstruje principy koncepční studie tematického celku.

Koncepční studie jednotlivých veřejných prostranství:

Koncepční studie jednotlivých prostranství mají zásadní význam jako podklad pro aktuálně připravované investiční záměry města. V praxi posledních období velká část těchto investičních akcí sledovala a sleduje účel technických a dopravních úprav. Jejich projekt většinou řeší pouze úzký cíl vlastních potřeb a nezhledňuje téměř vůbec celkovou kvalitu místa, zejména jeho obytnost. Projektová dokumentace je zároveň často zhotovena pouze technickými profesemi, bez účasti architekta, zastřešujícího právě obytnou kvalitu celku, která zůstává cílem i při dílčích

an impact on the quality of public spaces, such as realisation, administration, maintenance and use, along with the necessarily attached economic or legislative criteria. From the standpoint of methodology, these specifically include the theoretical base, analysis, strategy, tactics, methods, concepts and implementation.

An important part of the conception of public-space development on the city level should be a map of public spaces of citywide importance, and the strategy of city investment priorities that should emerge from them.

B Conceptual Studies

Conceptual studies serve primarily as the basis for further levels of project documentation, yet in addition they could also form a partial starting-point for decision-making concerning city investment plans or other development activities, including the ambitions of private subjects. Individual types of conceptual studies should not only systematically address missing areas in the land-use planning process, but also react flexibly to a city's current needs.

The format of conceptual studies is not part of any mandatory documentation under current building codes, nor does it have any legislative force. Primarily, it is a recommended document, and its varying level of legal binding can be set, for instance, by a city council in the form of a passed resolution binding for various subjects that receive investment from the public budget. It could also be transformed into the format of a registered land-use study and thus be made binding through the corresponding legislative method.

Important levels in the methodology of conceptual studies are: prioritisation of the selection of land for treatment, anchoring of the study in the system of planning documentation and the development policy on the level of city administration (investment policy, organisation, etc.), methods for study preparation, systems of depiction methods that match the character of the target information.

Basic types of conceptual studies can be: conceptual studies of larger units, conceptual studies of thematic units, conceptual studies of individual public areas, conceptual project assignments.

Conceptual Studies of Larger Units:

Conceptual studies of larger units have a geographic character, addressing public land areas in a single large area of a city on the basis of their shared urban character. The task is to define the goals of development, particularly with respect to the needs of the wider area as a whole and the role of supplementary areas of land and buildings within the whole.

The task of this study is to formulate the goals for development particularly on the level of the methods of using the locality and basic spatial principles – and not the design of individual places or structures. Methods for depiction must match this end, and contain primarily map diagrams and text formulations of starting points and goals.

úpravách. Navíc prvním vypracovaným stupněm bývá projekt k územnímu rozhodnutí či stavebnímu povolení a tam, kde charakter úprav nevyžaduje ze zákona stavební řízení, je to dokonce nezřídka rovnou prováděcí projekt. Chybí tak zcela prostor pro vytvoření koncepční úvahy nad komplexním cílem rozvoje daného místa, jehož by tento technický dílčí projekt měl být spoluvytvářející součástí. Úvaha o cílovém stavu přitom musí zahrnovat celostní pohled, a to zejména s ohledem na obytnou kvalitu samotného veřejného prostranství a zároveň jeho roli v kvalitě širšího celku místa, někdy i celého města. Je zřejmé, že za těchto okolností výsledky takovýchto úzkoprofilově připravených investičních záměrů nemohou být, a většinou také nejsou, z hlediska komplexní kvality uspokojivé. Přitom objem investičních prostředků do nich vložených je často značný a v mnoha případech by zohlednění obytné kvality neznamenal ani jejich navýšení, stačilo by pouze postupovat od začátku s vědomím cíle této kvality a navrhnout i technické úpravy takovým způsobem, aby se kromě vyřešení jejich vlastních potřeb podílely i na kvalitě celku.

V řízení města je zapotřebí vytvořit systém, který poskytuje prostor pro včasné vypracování koncepčních studií a jejich zohlednění, například právě při přípravě investičních záměrů technických a dopravních úprav. Mezi množstvím základních podmínek pro tvorbu, a zejména implementování těchto koncepčních studií do reality, patří zejména včasné plánování záměrů v investičním plánu města (dlouhodobé a střednědobé investiční plánování), které poskytuje dostatečný časový prostor nejen pro vypracování samotné studie, ale také pro vytvoření nezbytných podkladů, tj. např. různých průzkumů, analýz, a také pro komunikaci s veřejností. Dále je podstatná provázanost tohoto postupu s přípravou rozpočtu města. Důležitá je také připravenost a schopnost jednotlivých investičních a správcovských subjektů města v rámci vlastních struktur takovými postupem pracovat a doplňovat v jeho rámci činnosti, které se musí odehrát uvnitř systému samotných organizací.

Tématem postupného zkoumání a ověřování na pilotních projektech v praxi je formální podoba koncepčních studií, tj. zejména jazyk, kterým sdělují informace, názory a návrhy řešení. Obecně se ukazuje jako dilema otázka míry předurčenosti. Větší míra definovanosti již v koncepční rovině může na jedné straně eliminovat případné nedostatky ve sledované celkové obytné kvalitě vzniklé ve fázích následných, zejména technických projektových dokumentací. Na druhé straně však přináší i řadu rizik, ke kterým patří například nemožnost v této fázi vyčerpávajícím způsobem provést všechna ověření a tedy potvrdit realizovatelnost navrženého řešení. Zároveň také vnáší potenciální rizika v rovině zadávání následných stupňů projektových dokumentací, pokud jejich autor není zároveň autorem koncepční studie. Obecně je zapotřebí pro následné zadávání dalších projektových stupňů, ať již architektonickou soutěží, či jiným způsobem výběru zhotovitele, pro niž je koncepční studie de facto zadáním, najít takovou míru předurčenosti, která na jedné straně zaručuje dosažení hlavních cílů studie a tedy i zadání, na druhé straně vytváří dostatečný prostor pro další pozitivní vstupy.

Obecně se při informování volí jazykové prostředky odpovídající rovině principů znázorněných různou formou schémat či formulovaných textem a nikoli v rovině konkrétního designu objektů.

Conceptual Studies of Larger Thematic Units:

Conceptual studies of larger thematic units do not have a geographical character, and address public spaces based on their thematic designation. As in the case of the previous conceptual studies, though, the task is similar: focusing on the needs of the wider whole and the role of partial themes and structures in this whole, as well as the preparation of a method for formulating development goals, specifically on the level of use of the space and the basic spatial principles, rather than on design.

Ideally, this type of study should include a pilot project for a concrete geographic area that tests and demonstrates the principles of the conceptual study of this thematic unit.

Conceptual Studies of Individual Public Areas:

Conceptual studies of individual areas have significant importance as the basis for currently prepared investment plans of the city. In practice in recent years, a large portion of these investment activities have followed and continue to follow the aim of technical and transport improvements. Largely, their projects address only the narrow aim of immediate needs, paying hardly any attention at all to the overall quality of the site, and specifically its habitable character. Moreover, the project documentation often tends to be prepared only by engineering experts, without any participation of an architect to ensure the human qualities of the whole, which should remain a goal even in partial developments. And most significantly, the first prepared level is most often the project for the zoning decision or construction permit – and if the character of the improvements does not require any construction proceedings on legal grounds, this often is taken unmodified as the implementation project. As such, there is a severe lack of any space for the creation of conceptual reflections on the full complexity and ramifications of the development of the given locality, for which this partial technical project would ideally form a contributing part. In this, any reflections on the target state must contain a genuine holistic view, most specifically with regard to the inhabitable quality of the actual public area as well as its role in the quality of the larger spatial whole, or even the entire city. It is clear that under these circumstances, the results of such narrowly-prepared investment aims cannot be – and usually are not – satisfactory in terms of a broader, more complex quality. Yet the overall volume of investment into them is often sizeable, and in many cases a reflection of inhabitable, human qualities would do nothing to increase them: it would suffice merely to start from the beginning with an awareness of the goal of this quality and design even technical improvements in such a way that they not only meet immediate demands but assume a share in the quality of the whole.

In urban administration, it is necessary to create a system that provides space for the timely preparation of conceptual studies and their adequate reflection, e.g. right in the preparatory phase of investment plans for technical and transport improvements. Among the many basic conditions for the creation and even more the implementation of these conceptual studies in reality, we could list specifically the timely placement of intentions in the city investment plan (long- and medium-range investment planning), so as to provide sufficient time not only for the preparation of the actual study but also for the creation of necessary documentation (e.g. investigations, analyses), as well as for communication with the general public. In addition, it is essential that this approach be

Koncepční zadání projektů:

Koncepční zadání je vždy de facto více či méně redukovanou formou koncepční studie jednotlivých veřejných prostranství. Míra redukce je odvislá od aktuálních potřeb konkrétních záměrů a často je vynucena například jejich reálnými časovými možnostmi. Tam, kde není možné nebo účelné vypracování plnohodnotné koncepční studie, mají nicméně tato koncepční zadání nesporný smysl a je vždy lepší připravovat záměry alespoň na jejich základě než zcela bez jakékoliv koncepce.

C Metodiky

Metodiky představují nezastupitelnou část koncepčního přístupu k rozvoji veřejných prostranství. Pohybují se většinou v zastřešujících rovinách, platných pro celé město či jeho dílčí celky, a pokrývají tak určitými koncepčními informacemi, na rozdíl od většiny místopisně určených dokumentů, celek města.

Obsahem metodik je vytvoření systematiky řešeného tématu, jejich jazykem většinou obecné postupy, principy a pravidla. Otázkou je vždy míra zamýšlené (a zároveň reálně možné) závaznosti jednotlivých dokumentů. Větší míra závaznosti, případně i v legislativní rovině, eliminuje řadu případných plánovacích, projekčních a realizačních chyb konkrétních projektů. Na druhou stranu zmenšuje prostor pro množství a detailnost jednotlivých pravidel. V praxi se ukazuje, že často je účelnější některé metodiky cíleně připravovat jako doporučující, návodné a iniciační a zároveň doplňující příslušné legislativní dokumenty o roviny, které v nich nebylo možné či účelné rozpracovat. Tam, kde metodika směřuje k nějaké formě závaznosti, je nutné pečlivě zvažovat míru určenosti jednotlivých pravidel, tak aby zajišťovala základní rámec kvality, ale zároveň poskytovala dostatečný prostor pro individuální potřeby místa a také názor zpracovatelů jednotlivých projektů.

Manuál tvorby veřejných prostranství:

Stěžejní obecnou metodikou koncepčního přístupu k rozvoji veřejných prostranství je Manuál tvorby veřejných prostranství. Manuál se zabývá principy a pravidly kvality veřejných prostranství a možnými nástroji jejich dosažení v obecné rovině platné pro celé město. Tímto typem dokumentu disponuje většina zahraničních měst, která mají vysokou kvalitu veřejných prostranství. Jeho podoba se samozřejmě různí a závisí významně také na typu ostatních dokumentů města zabývajících se veřejnými prostranstvími, na něž navazuje a doplňuje je, stejně jako na legislativním prostředí. Ačkoli se jedná o obecná pravidla, není možné tyto manuály paušálně přebírat pro jiná města, než pro jaká byly určeny, neboť kromě odlišného legislativního pozadí mají jednotlivá města historická, kulturní, společenská, urbanistická a další specifika.

K dalším metodikám patří například Strategie koncepční přípravy investičních záměrů na veřejných prostranstvích. Dokument se zabývá širším procesním rámcem přípravy investic z pozice města, který zásadně determinuje míru šance dosáhnout kvality veřejných prostranství.

D Koordinace s dokumenty rozvoje města

K průběžné činnosti koncepčního pracoviště patří také permanentní spolupráce –

linked to the preparation of the city budget. Further, it is recommended to address the preparation and capability of investment and administrative bodies of the city government within its own structures to work in such a way and supplement them with the activities that need to take place within the system of the individual organisations.

The theme of progressive investigation and verification on pilot project in practice is the formal equivalent to the conceptual studies, i.e. specifically the language that conveys the information, opinions, and design proposals. In general, it presents itself as the dilemma of the question of the level of pre-determination. A greater level of definition already at the conceptual level could, on one hand, eliminate possible deficiencies in following the overall inhabitable quality emerging in the phases to follow, especially the technical project documentation. On the other, though, it can bring into play a number of risks, such as not being able to perform exhaustively all verifications in this phase, and thus confirm the feasibility of the proposed design. Additionally, it also includes a potential risk at the level of assigning the following levels of project documentation, in the event that their author is not also the author of the conceptual study. Generally, it is necessary for the subsequent assignment of further stages of the project, whether an architectural competition or another method of selecting the preparer for whom the conceptual study is a de facto assignment, to find the right level of determination that on one side ensures the achievement of the main goals of the study and thus the assignment, yet also creates on the other sufficient space for other positive inputs.

Generally, finding and using a language for transferring information on the target form of a place's development is best if it remains on the level of the principles illustrated by various forms of diagrams or formulated in text, and not on the level of specific building designs.

Conceptual Project Assignments:

Conceptual assignments are always, de facto, a more or less reduced form of conceptual studies for individual public areas. The level of reduction is dependent on the immediate needs of specific intentions, and is often necessitated e.g. by their realistic time possibilities. Wherever it is not possible or not worthwhile to prepare a full conceptual study, these conceptual assignments nonetheless have an indisputable place, and it is always best to prepare the intentions at least using them as a base rather than without any conception at all.

C Methodical Guidelines

Methodical guidelines provide an irreplaceable component of the conceptual approach to the development of public space. Usually, they operate on the level of the overarching theme applied for the entire city, or at least its parts, and thus manage to address through specific conceptual information the entire city, in contrast to most geographically situated documents.

What methodological guidelines should provide is the creation of a system for addressing the theme, expressed in a language providing general procedures, principles and rules. An open question is the level of planned, as well as realistically possible, legal force of individual documents. A greater level of force, possibly even on the level of legislation, eliminates many future errors in planning, design and realisation for actu-

v různé míře spolupráce – na veškerých dokumentech a činnostech v gesci města, jež mohou ovlivnit podobu veřejných prostranství. Jedná se například o různé metodiky, vypracovávané na půdě jednotlivých odborů magistrátu, příspěvkových organizací, akciových společností s účastí města atd. Cílem je především vložení kritérií celkové kvality veřejných prostranství do těchto dokumentů a zároveň v rámci možností jejich provázání a sladění s dokumenty, které jsou součástí celkové koncepce rozvoje veřejných prostranství.

E Organizace architektonických soutěží a dalších forem zadávání

sledujících kvalitu projektanta

Základním předpokladem dosažení celkové kvality nových a upravovaných veřejných prostranství je vysoká odborná kvalita projektanta návrhu. Vzhledem k tomu, že veškerý výběr zhotovitelů projektových dokumentací u veřejných prostranství podléhá zákonům a současně různým vnitřním předpisům o zadávání veřejných zakázek, je nutné vytvořit takový způsob výběru, který s nimi bude v souladu a zároveň maximálním možným způsobem zohlední při výběru odbornou kvalitu zpracovatele.

Základem pro kvalitní výsledek výběru projektanta či návrhu v architektonické soutěži je kvalitně (odborně i procesně) a koncepčně připravené zadání výběrového řízení či soutěže. I v tomto ohledu je účelné zařadit organizování výběru projektanta a soutěží do projektu celkové koncepce rozvoje veřejných prostranství.

F Komunikace a osvětová činnost

Důležitou součástí celkového koncepčního přístupu k rozvoji veřejných prostranství města, která prolíná ostatními činnostmi, je komunikace. Odehrává se na široké škále stupňů, od ryze odborné roviny až po různé formy komunikace s veřejností. Měla by být v ideálním případě oboustranná, tedy dialogem a ne monologem, a zahrnovat i zpětnou vazbu.

Na jedné straně má tato komunikace informační charakter směrem k veřejnosti a zahrnuje širší osvětovou činnost na obecné téma kvality města, stejně jako prezentaci konkrétních výstupů vytvořených v rámci plánování města. Význam osvětové činnosti spočívá především v samotném vzbuzení zájmu lidí o prostředí města, dále pak v kultivaci jejich přístupu k němu. Následně pak může dojít k tomu, že veřejnost bude lépe rozumět cílům plánování či jednotlivým konkrétním záměrům, bude vědět, jak vypadá kvalita, a bude pak schopna ji vyžadovat, oceňovat a i sama v rámci individuálních možností naplňovat.

Osvětová rovina zahrnuje formát přednášek, workshopů, výstav, publikační činnosti, výuky na univerzitách apod. V řadě těchto činností se osvětová rovina úzce překrývá s rovinou teoretickou a výzkumnou.

Jedním z nejučinnějších způsobů osvěty jsou zrealizované pozitivní příklady, ideálně v kontextu místa, kde lidé žijí a které znají. Na druhé straně je důležitou součástí komunikace rovina získávání informací od odborné i laické veřejnosti jako jednoho ze základních východisek plánování. Ta se do jisté míry může odehrávat i v rámci osvětové činnosti. Její základ je ale v úrovni komunikace při procesu plánování a jednotlivých záměrů a v obecné rovině sociologických průzkumů.

al projects. Contrastingly, though, it reduces the space for quantity and detail in the individual rules. In practice, it has been found that often it is preferable to prepare certain guidelines deliberately as recommended, instructive and initiating, while in parallel supplementing the relevant legislative documents with the level that could not be addressed in them. Where the guidelines lead to a form of binding application, it is necessary to consider carefully the level of specification of individual rules, to ensure the basic outline of quality but also provide sufficient space for the individual needs of the site as well as the opinion of the preparers of the separate projects.

Manual for the Creation of Public Spaces:

The key general methodological guideline to the conceptual approach in developing public space is the Manual for the Creation of Public Spaces. This document addresses the principles and rule for the quality of public spaces and the possible implements for achieving them on the general level, as valid for the entire city. Such a type of document is available in most international cities known for the high level of quality of their public space. Their form, of course, differs and also depends to a major extent on the type of other documents from the city concerning public spaces that it extends and supplements, as well as the legislative environment. Though these are general guidelines, it is not possible to apply one manual without reservation to another city than the one for which it was formed, since in addition to differing legislative frameworks each individual city has its historic, cultural, social, planning and other specifics.

Among the other guidelines we should mention, for instance, the Strategy for Conceptual Preparation of Investment Plans in Public Spaces. This document addresses the wider procedural framework of preparing investments from the position of the city, which significantly determines the extent of the chance to create worthwhile public spaces.

D Coordination with City Development Documents

Among the ongoing activities of a conceptual workplace is, additionally, permanent co-participation – on various participatory levels – in all documents and activities under the auspices of the city that can influence the form of public spaces. These involve, for instance, various guidelines prepared within different departments of city government, budgetary organisations, joint-stock companies with city involvement etc. The goal, primarily, is to include criteria for overall quality of public space in these documents, and also within the realm of the possible to ensure their connection and harmonisation with the documents that form part of the overall conception of the development of public space.

E Organisation of architectural competitions and other forms of assignments

that focus on designer quality

A basic precondition for achieving overall quality in newly created or improved public spaces is the high professional ability of the preparer of the design. Bearing in mind that any selection of preparers of project documentation for public spaces are subject to laws as well as a wide array of internal guidelines on the assignment of public commissions, it is necessary to create a method of selection that will adhere to them yet to the greatest possible extent focus on the quality of the designer during selection.

G Teoretická a výzkumná rovina

Základním a permanentním odborným východiskem všech činností a dokumentů koncepčního přístupu je teoretická a výzkumná rovina. Součástí této platformy by měla být kontinuální kritická diskuse, stejně jako spolupráce na všech úrovních plánování. Na této spolupráci by se měly spolu s plánovacím subjektem podílet výzkumné instituce, vysoké školy a další odborná pracoviště. Tato platforma však není pouze zdrojem pro plánovací činnost, ale také jejím vedlejším výstupem v osvětové a vzdělávací rovině.

H Zastupování města v řízeních

Vedle vytváření vlastních dokumentů má v celkové koncepci rozvoje veřejných prostranství důležité místo také doplňková rovina, v níž koncepční pracoviště spolupracuje na zastupování města v různých územních, stavebních a ostatních řízeních a dalších procesech, jejichž předmětem je výstavba nových anebo úprava stávajících veřejných prostranství, ale i všech dalších, které mohou kvalitu veřejných prostranství ovlivnit. V doplňkové rovině se koncepční pracoviště zaměřuje na hodnocení z hlediska vlivu záměru na kvalitu veřejného prostoru a veřejných prostranství.

Nástroje celkového rozvoje města:

Pro úspěch naplňování celkové koncepce rozvoje veřejných prostranství jsou stěžejní dokumenty a činnosti zabývající se primárně problematikou jich samých. Významnou součástí je ale také souběžná spolupráce na širší rovině dokumentů a činností plánování města, tj. nadřazených, anebo naopak dílčích, kterými jsou například strategické, územně plánovací, projektové, legislativní či metodické dokumenty, stejně jako řada dalších činností ovlivňujících rozvoj města.

Kvalita veřejných prostranství je zakládána ve všech měřítkových úrovních plánování města, nikoliv pouze (či převážně) v rovině detailních návrhů architektonického a designového řešení parteru, tj. povrchů, mobiliáře, drobných objektů vybavení prostranství apod. Základ budoucí kvality – jeho iniciační předpoklad a zároveň i determinace – se de facto fixuje v rovině urbanistického návrhu, neboť jeho kvalita je určena prostorovým rámcem prostranství vymezeným hmotami objektů. Pokud je toto vymezení z hlediska obytné kvality veřejného prostranství nepříznivé (výška objektů, vzdálenosti, uzavřenost × otevřenost, vzájemná kompozice, míra definovanosti prostoru apod.), nelze tuto skutečnost již zvrátit sebelepším řešením detailu samotného veřejného prostranství. Významnou roli pro kvalitu prostranství hraje i dějový a funkční obsah objektů, který je ale na rozdíl od prostorových determinací snáze změnitelný. Prostorová kvalita jednotlivých veřejných prostranství se zakládá již v úrovni územního plánu, který vytváří předpoklad jich samotných, stejně jako přiměřeného množství a zároveň určuje jejich roli v celkové struktuře města. V rovině strategické by potom tytéž parametry měly být definovány ve strategickém plánu města, jenž zároveň akcentuje a detailněji popisuje také rovinu sociologickou, tj. způsoby využívání veřejných prostranství, dále implementační, tedy nástroje, jakými deklarovaných cílů dosáhnout, či například ekonomickou (dvě poslední zejména v akčním plánu).

Essential for the quality of the outcome in the selection of an architect or a design through an architectural competition is the quality (professional as well as procedural) and conceptual preparation of the assignment of the selection procedure or competition. In this area as well it is worthwhile to assign the organisation of the selection of the designer and the competition within the project of the overall conception of the development of public space.

F Communication and Public Education

An important part of the overall conceptual approach to the development of urban public spaces, and one that runs through all the other activities, is communication. This process takes place across a great many stages, from the purely professional through various forms of communication with the broadest general public. Ideally, it should be bilateral, a dialogue and not a monologue, and include as well the public feedback.

On one side, this communication has an informative character as directed to the public, and includes broader public education on the general theme of the quality of the city, as well as the presentation of concrete outcomes created in the urban-planning process. The importance of public education lies, first of all, in the direct awakening of public interest in the urban environment, as well as the cultivation of their approach towards it. From this basis, we can then arrive at a situation where the public will better understand the goals of planning or individual specific projects; they will be aware of what quality is and thus be able to demand it, prize it and to the extent of their individual possibilities achieve it.

Public education can take the form of lectures, workshops, exhibitions, publication, university instruction, or many others. In many of these activities, the educational-informational level closely matches the theoretical-research level.

One of the most effective public-education tactics is to invoke realised positive examples, ideally in the context of the place where people live and which they know.

On the other side, an important part of the communication level is the acquisition of information, from the expert community as well as the broad public, as one of the basic starting points for planning. To a certain extent, this process could take place within the framework of public awareness; its basis, though, lies in the communication level in the process of planning and of individual projects, and on the general level of sociological surveys.

G Theory and Research

An essential and permanent starting point for all activities and documents in the conceptual approach is the theoretical and research level. Included in this platform should be ongoing critical discussion, as well as cooperation on all levels of planning. Participants in this cooperation should include, along with the planning body, research institutions, universities and other professional entities. This platform, though, is not only a source for planning activities, but also a subsidiary output on the level of public information and education.

H Representation of the City in Official Proceedings

Alongside the creation of the actual documents, an important place in the overall

Zároveň je nutné nezapomínat, že kvalita veřejných prostranství je významně ovlivňována v druhotných typologických rovinách, jako je dopravní a technická infrastruktura a další. Při plánování jejich rozvoje – stejně jako při přípravě detailních záměrů – je proto nutné vždy zohledňovat a vyhodnocovat také jejich dopad na celkovou, zejména obytnou, kvalitu veřejných prostranství.

conception of public-space development is held by the supplementary level, in which the conceptual body cooperates in representing the city in various land-use, construction and other proceedings, along with additional procedures where the subject is the construction of new, or the improvement of extant, public spaces, as well as all others that could influence the quality of public space. On these levels, the conceptual body must focus on evaluation in terms of the influence of the project on the quality of public spaces and public areas.

Implements for Overall Urban Development:

For success in fulfilling the overall concept of the development of public space, the key documents and activities are those that primarily address public space as a central problematic. Yet a no less important component is also the parallel cooperation on a wider level of documents and activities in urban planning, whether on more general or more specific levels, such as e.g. strategic, land-use planning, project, legislation or methodological documents, as well as in many other activities influencing the city's development.

The quality of public spaces is grounded on all levels of scale of urban planning, not only or even primarily on the level of detailed plans of the architectonic and design treatment of parterre levels, surfaces, furnishings, small public structures etc. The basis of future quality – the initiatory precondition and even predetermination – is de facto imprinted on the level of the urban design, since its quality determines the spatial framework of the are to be outlined by the volumes of finished buildings. If this outlining, in terms of habitable quality of the public space, is not favourable (building heights, distances, enclosure x openness, mutual composition, level of spatial definition et al.), this fact cannot be overturned by the very best design of details in the actual public area. A significant role for the quality of the space is played by the events and functions assigned to the object, which in contrast to spatial determinations can easily be altered. The spatial quality of individual public areas has its foundations laid at the very level of the land-use plan, which creates the conditions for them itself, as well as the proportional quantity, likewise determining their role in the overall structure of the city. On the strategic level, then, these same parameters should be defined in the strategic urban plan, which both accentuates and describes in detail the sociological level, i.e. the methods of using public spaces, as well as the level of implementation, i.e. the tools through which the declared goals can be achieved, or e.g. economic (these two last factors specifically in the action plan).

At the same time, it is necessary never to forget that the quality of public space is greatly influenced in secondary typological levels, such as the transport and technical infrastructure etc. In planning their development, as in the preparation of detailed aims, it is thus necessary to examine and evaluate their impact on the overall, specifically habitable, quality of public spaces.